

Mărturii documentare și fotografice despre inundațiile din anii 1970, 1984 și 1988 care au avut loc pe teritoriul județului Covasna

Cristian Crișan

Key words: floods, Covasna district, 1970-1988, documentary aspects

The effects of the floods register in Covasna district in 1970, 1984 and 1988

Abstract: The effects of the floods register in Covasna district in 1970-1988, were mirrored both in the local news paper- „Cuvântul Nou” and by the documents and photographs kept by National Archives from Covasna District. In this paper are represented the consequences of the plentiful rains associated with the melting snow on the rivers that cross Covasna District- The Olt River and its affluents, and also the most three important rivers in the area: Negru, Buzău, Bâsca Mare.

Inundațiile din luna mai, anul 1970, reflectate în ziarul local *Cuvântul Nou*

Unda de viitură de pe râul Olt a culminat în data de 14 mai (joi) între orele 13-15. Unele porțiuni de drumuri, ca șoseaua dintre centrul și gara orașului Sfântu Gheorghe precum și cele de la Cernat și Micfalău au fost acoperite de apă îngreunând trecerea autovehiculelor. Pe teritoriul județului Covasna, apa a inundat o suprafață agricolă de 12.222 ha, din care 6.385 pășuni. La Sfântu Gheorghe, Chichiș, Cariera Bicsad și Micfalău 28 familii au fost evacuate din casele periclitate. La fabrica de cărămizi din Malnaș, pagubele au fost estimate în jurul valorii de 300 000 cărămizi. De asemenea, fabricile de cărămizi din localitățile Bodoc și Întorsura Buzăului și-au încetat activitatea. Fabrica de spirt de la Ozun din cauza deteriorării coșului de fum a încetat să mai funcționeze. Tot din cauza prăbușirii a două poduri s-a întrerupt circulația între Bățanii Mari și Malnaș. Nu s-a mai putut comunica nici între Leț-Țufalău, Balványos-Turia, Vârghiș-Tălișoara. Pe calea ferată forestieră de la Co-

mandău prăbușirea celor două poduri a paralizat întreaga circulație. Mina de cărbuni Căpeni – Vârghiș, Topitoria de in Reci și sectorul forestier din zona Comandău au fost nevoite să-și întrerupă producția. Pe 15 mai în jurul orei 6, apele au început să se retragă, suprafața inundată scăzând la 10.134 ha. Pierderi de animale: 262 de oi și 13 vite. (*Cuvântul Nou nr. 126 din 16 mai 1970*).

1970. Apele Oltului” în trecere” prin orașul Sfântu Gheorghe (foto A. Bartha)

Inundațiile provocate de Râul Negru (23-24 mai 1970)

În urma ploilor abundente din 23 și 24 mai apele Râului Negru s-au revărsat pentru a doua oară inundând numeroase localități și mari suprafețe de pământ.

La Catalina apele au depășit cotele de inundație, au acoperit aproape 1350 de hectare teren arabil. Un număr de 104 case au fost inundate, necesitând evacuarea a 97 de familii, cărora le-au fost asigurate condiții de cazare și masă. Datorită intervenției prompte a militarilor, ale membrilor gărzilor patriotice și ale locuitorilor din comună, toate bunurile materiale, precum și cele 870 de animale au fost salvate.

Furia apelor Râului Negru s-a abătut și asupra localităților Chichiș și Băcel. În satul Băcel, apa a atins, în unele locuri, înălțimea de doi metri, inundând mari suprafețe agricole și numeroase case. Apa a pătruns și în incinta magazinului cooperativei de consum unde se găseau depozitate mari cantități de mărfuri. Membrii gărzilor patriotice, pompierii voluntari și locuitorii satului au reușit să evacueze opt familii aflate în pericol și să salveze alte bunuri materiale periclitare de inundație.

1970. Alimente împărțite locuitorilor
din Băcel

Ozunul cu satele aparținătoare – Sântionlunca și Lunca Ozunului au fost de asemenea greu lovite de revărsarea Râului Negru. Sute de hectare cultivate cu sfeclă de zahăr, cartofi, întinse suprafețe de fâneată, numeroase case inundate și 49 de familii evacuate. Au fost salvate animale și bunuri materiale atât ale C.A.P. cât și ale fermei de stat din Ozun. De la moara de stat din Sântionlunca au fost salvate 70 de tone de grâu și 50 de tone de făină.

La Brateș apele au atins înălțimea de 50 cm, peste cota de inundație, acoperind 480 de hectare teren arabil. 15 familii au fost evacuate.

Peste 400 de hectare și 14 case au fost inundate în localitatea Telechia. Revărsarea apelor a provocat însemnate pagube și satului Pachia. Valurile au rupt digurile, inundând mari suprafețe de teren arabil.

De asemenea, localitățile Reci (cu satele aparținătoare Bita și Comolău) Surcea, Tamașfalău, Lemnia au suferit însemnate pagube de pe urma revărsării Râului Negru.

Presă vremii amintește și pe cei care au înfruntat apele (opt luntrași): Teodor Samson, Gavrilă Gherasim, Ștefan Policarp, Gafton Policarp, Gheorghe Ieremia, Maxim Nichifor, Terente Belogorov, Grigore Pricop, care i-au transportat peste năvala apelor pe copii, bătrâni și femei. Este amintit și un detașament al gărzilor patriotice de la Fabrica textilă „Oltul” condus de Ștefan Kölcze precum și actul de curaj al locotenent – colonelului Ioan Buceleanu. (*Cuvântul Nou nr. 128 din 30 mai 1970*)

1970. Ferma de vaci de la CAP Reci încătușată de ape (foto: A. Bartha)

1970. Bita. Locuitorii satului se întorc la casele lor

1970. Caravana omeniei în drum spre Bistrița Năsăud (foto: A. Bartha)

Inundațiile din 14 - 16 mai și 22-23 mai 1984, 1-4 iunie 1988 în documentele Secției Agrare din cadrul fondului documentar Comitetul județean al P.C.R. Covasna

Conform datelor cuprinse în fondul documentar al Comitetului județean al P.C.R. Covasna, Secția Agrară, începând cu ziua de 13 mai 1984 s-au produs pe întreg teritoriul județului Covasna precipitații extrem de abundente înregistrându-se valori de 30-100 l/mp în 40 de ore. Viiturile rezultate au fost cauzate atât de cantitățile mari de precipitații căzute cât și de faptul că în munți la cote mai înalte de 1100 m se aflau încă straturi de zăpadă ce ajungeau la 100 cm. Pe pârâiele din bazinul superior al Râului Negru s-au produs colmatări datorită obstacolelor create de vegetația adusă de viitură.

Prin mobilizarea unităților militare, a gărzilor patriotice și de apărare civilă, dar și a echipelor cu muncitori din întreprinderi, a locuitorilor orașelor și comunelor efectele viiturilor au putut fi limitate. Dintr-un *telex* transmis Comitetului Central al P.C.R., secției Organizatorice în data de 16 mai 1984

rezultă că toți sinistrații au fost salvați iar un număr de 143 de case au fost parțial avariate. Printre comunele izolate, din cauza drumurilor avariate, sunt menționate comuna Comandău, satele Lunca Ozun, Lisnău și Băcel. A fost rupt un număr de 92 de poduri și podețe și avariate drumuri în lungime de 75 km (drumuri naționale pe 100 m, județene pe 39 km, comunale pe 36 km).

Au fost distruse de apă un număr de 321 grajduri, au pierit un număr însemnat de animale (24 de bovine adulte, 21 viței între 0-6 luni, 384 ovine adulte, 201 miei, 673 păsări, 248 iepuri de casă) proprietatea IAS-urilor, C.A.P-urilor și gospodăriilor populației. Suprafața inundată total: 25148 hectare (arabil, fânețe și pășuni).

Pagube însemnate au fost înregistrate și la Spitalul de Recuperare Boli Cardiovasculare din Covasna, ca urmare a viiturii care s-a creat pe pârâul Covasna și degradării digului construit în anul 1960 pentru apărarea malurilor și construcțiilor.

Printre unitățile economice care au suferit pagube materiale sunt menționate I.M. Căpeni, Întreprinderea de Spirt Ozun, U.J.C.M. Covasna, C.P.L. Sfântu Gheorghe,

I.J.G.C.L. Sfântu Gheorghe, I.F.E.T. Târgu Secuiesc, Schela de Foraj Ghelița.

La Comandău calea ferată forestieră a fost calamitată pe toată lungimea, din care 5 km a fost complet distrusă împreună cu cele 18 poduri și podețe.

Un număr mai mare de fântâni și case inundate au fost în localitățile Lunca Măr-

cuș, Zăbrătău, Crasna, Bobocea, Sita Buzăului, Baraolt, Pachia, Boroșneul Mare, Leț, Băcel, Chichiș. Alte localități calamitate au fost Reci, Ariujd, Hăghig, Aita Mare, Intorsura Buzăului, Hilib. (*dosar nr. 32/1984, filele nr. 55-56, telex nr. 68 din 16 mai 1984 transmis Comitetului Central al P.C.R., Secția Organizatorică - București*)

14-16.05.1984 Ariujd – pod luat de apele Oltului

14-16.05.1984 Hilib - pod distrus

14-16.05.1984 D.J. Întorsura Buzăului- Barcani, podul peste pâraul Floroia

14-16.05.1984 Întorsura Buzăului - D.N. 10 și strada Zorilor inundate

14-16.05.1984 Întorsura Buzăului – casă avariată de viitura râului Buzău

14-16.05.1984 Întorsura Buzăului – str. Zorilor, grajd afectat de viitura râului Buzău

14-16.05.1984 Întorsura Buzăului – str. Zorilor, casă inundată

*14-16.05.1984 Întorsura Buzăului – str. Mihai Viteazul,
gospodărie afectată de viitura râului Buzău*

14-16.05.1984 Întorsura Buzăului – pod rupt pe D.N. 10

14-16.05.1984 Întorsura Buzăului – salvarea animalelor din gospodării de către echipe ale comandamentului orășenesc

14-16.05.1984 Întorsura Buzăului – suprafață de teren arabil inundată

14-16.05.1988 sat Bobocea - Gospodărie inundată de viitura râului Buzău

14-16.05.1984 sat Bobocea – clădiri și terenuri arabile inundate de viitura râului Buzău. În această situație se aflau majoritatea caselor din satele Bobocea și Zăbrățu

14-16.05.1984 Sita Buzăului DN 10, case inundate de viitura râului Buzău

14-16.05.1984 Întorsura Buzăului – pod rupt pe DN 10

14-16 mai 1984. Întorsura Buzăului - suprafețe de teren arabil luate de râul Buzău

Inundațiile din perioada 1-4 iunie 1988

Datorită precipitațiilor abundente din perioada 1-4 iunie 1988 căzute în bazinele hidrografice a celor două cursuri de apă dar și pe un fond de precipitații anterioare de peste 130 l/mp, s-au înregistrat niveluri ridicate care au atins sau depășit coronamentul digurilor (pârâul Covasna, Valea Mare, Aita Mare și Baraolt, râul Olt, Râul Negru).

Evenimentele cauzate de ploile abundente din primele zile ale lunii iunie, sunt consemnate în mai multe note și informații transmise de Comitetul Județean Covasna, către Sectorul Informării de Partid din cadrul C.C. al P.C.R. Conform datelor cuprinse în rapoartele respective a fost inundată o suprafață de cca 10 000 hectare teren arabil. Circulația

a fost întreruptă pe DJ 103 B (Ozun), DJ 121 A (satul Leț). Bilanțul inundațiilor se prezintă astfel: 50 de case izolate (sat Mărcușa), 80 de case inundate în satul Băcel și 6 case în Boroșneul Mare. Pierderi de animale - 40 de oi. Alte zone afectate, pe traseul Râului Negru au fost Ozun, Chichiș, Sântionlunca.

Nu au fost înregistrate victime, nu au fost afectate linii CFR și unități industriale. Creșteri de nivel ale apelor Râului Negru au fost înregistrate și în zona localităților Catalina, Bita, Boroșneul Mare iar pe râul Olt în zona Apața și Aita Mare, la granița cu județul Brașov și în zona Augustin-Căpeni la confluența pârâului Baraolt cu Oltul.

(dosar nr. 118/1988, fila nr. 40, telex nr. 611/4 iunie 1988 transmis Comitetului Central al P.C.R., Sectorul Informării de Partid București).